

STRESZCZENIE ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

„Sytuacja prawna dziecka w przysposobieniu międzynarodowym”

Rozprawa doktorska omawia sytuację prawną dziecka w przysposobieniu międzynarodowym (adopcji międzynarodowej, zagranicznej). W rozprawie skoncentrowano się na problematyce dotyczącej pozycji dziecka przed ustanowieniem przysposobienia międzynarodowego i ustaleniu w jakich okolicznościach instytucja ta może być najbardziej korzystnym rozwiązaniem dla małoletniego. Głównym problemem badawczym było ustalenie, czy obowiązujące reguły prawa materialnego i gwarancje proceduralne właściwie chronią *dobro dziecka* w przysposobieniu międzynarodowym, innymi słowy, czy zabezpieczają poprawę perspektywy życia małoletniego.

W rozprawie głównie wykorzystano metodę formalno-dogmatyczną. Zważywszy na międzynarodowy (transgraniczny) charakter adopcji zagranicznej koniecznym było posłużenie się również metodą prawnoporównawczą.

W rozdziale I przedstawiono specyfikę adopcji zagranicznej, która uzasadnia, że ten rodzaj przysposobienia należy traktować za odrębną instytucję w prawie. W celu zdefiniowania cech szczególnych przysposobienia międzynarodowego wskazano i omówiono główne regulacje prawa ponadpaństwowego (prawa międzynarodowego i unijnego). W dalszej części tego rozdziału zaprezentowano rozważania na temat konstrukcji prawnej adopcji międzynarodowej i jej konsekwencji dla dziecka. Na koniec zwrócono uwagę na problemy związane z procedurą adopcji zagranicznej, która powinna gwarantować właściwą ochronę *dobra dziecka* i zapobiegać ryzyku nielegalnych praktyk adopcyjnych.

W rozdziale II omówiono prezentowaną instytucję w ujęciu prawnoporównawczym. W rozdziale tym starano się rozwinąć wskazane w rozdziale I zagadnienie, dotyczące braku szczegółowych regulacji przysposobienia międzynarodowego w prawach krajowych i tym samym ukazać różne rozumienie konstrukcji prawnej tego stosunku i przypisywanych mu funkcji.

W rozdziale III przedstawiono zagadnienia związane z pozycją dziecka w prezentowanej instytucji. Rozważania dotyczące zdolności dziecka do bycia stroną w adopcji międzynarodowej prowadzono z różnych perspektyw. Rozdział ten porusza również problem praw dziecka, które są szczególnie ważne w adopcji międzynarodowej.

W rozdziale IV skoncentrowano się na znaczeniu zgody rodziców biologicznych. Rozdział ten uzupełnia podjętą w rozdziale III problematykę pierwszeństwa prawa dziecka do opieki przez rodzica biologicznego.

W rozdziale V omówiono cechy podmiotowe przysposabiającego, które powinny zapewnić, że *dobro dziecka* będzie jak najlepiej zabezpieczone. W tym celu zaprezentowano podstawowe kwalifikacje osobiste rodzica adopcyjnego w adopcji międzynarodowej. Rozdział ten kończą rozważania w zakresie konsekwencji braku odpowiednich cech podmiotowych przysposabiającego po orzeczeniu przysposobienia międzynarodowego.

Wnioski końcowe rozprawy ujęto w zakończeniu wraz z podsumowaniem i rozwinięciem sformułowanych w pracy najważniejszych uwag *de lege ferenda*.

Przeprowadzone badania wykazały, że w świetle obecnych rozwiązań w prawie polskim przysposobienie międzynarodowe jest instytucją, która może przynieść korzyść w postaci zapewnienia stałej rodziny dla dziecka, dla którego nie znaleziono odpowiedniego zastępczego środowiska rodzinnego w państwie pochodzenia. Pomyślność przysposobienia międzynarodowego w dużym stopniu zależy od ustalenia, czy powodem rozstrzygnięcia tej instytucji rzeczywiście jest uzasadniony przejaw ochrony interesu małoletniego. Przysposobienie międzynarodowe stanowi pożądane z perspektywy *dobra dziecka* rozwiązanie po wykazaniu, że instytucja ta faktycznie może prowadzić do poprawy życia lub zdrowia osamotnionego dziecka.